

עבודת השם

פירוש "ויחי"

ומרבה בצדקה ובגמילות חסדים הרי זה לא מת, שנאמר: "ישמח זבולון (תומך תלמיד חכמים) בצאתך שישככר באוהלך" הם הבנים שלך הם שתמכת בהם ללימוד התורה באוהלך". שהם ממשיכים את האור של זבולון בעולם מה זרעו בחיים אף הוא בחיים. וזה התורה מה שהיה ליעקב, שלא מספיק שמיתתו שלמה, יחד עם יוסף הצדיק שלא חטא, ולמד את כל התורה ועשה צדקה ככתוב ויאמרו החייתנו נמצא חן בעיני אדוני, וכל שכן שעשה חסד עם כל משפחתו בכל זאת רצה להבטיח את עצמו בחייו על ידי שבועה שהשביע את יוסף, לא שלא האמין ביוסף, אלא כדי ללמד אותנו לדורות ובפרט בקץ הימים, מה יעשה אדם להציל את עצמו מחבלי משיח, אמר רבי אלעזר ירבה בתורה ובצדקה ובגמילות חסדים, ועל זה אמר שלמה המלך עליו השלום, לא יועילו אוצרות רשע, וצדקה תציל ממות, הכל על ידי עצמו, מיצוה בו יותר משילווחו.

אמר רבי אבהו שאלו את שלמה המלך עד היכן כוחה של צדקה, אמר להם צאו וראו מה פרש דוד אבא, פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד. ועוד נאמר: צדקה תציל ממות. ועוד גדולה צדקה עד כיסא הכבוד, וכך נאמר בראש השנה בתפילת עמידה "והאל הקדוש נקדש בצדקה" וזה מה שילך עם האדם ביום פטירתו לא כסף וזהב אלא תורה ומצוות ומעשים טובים שנאמר "והלך לפניך צדקך".

"וְשָׁכַבְתִּי, עִם-אֲבֹתַי, וְנִשְׁאַתְנִי מִמְצָרִים, וְקִבְרַתִּי בְּקִבְרֹתָם;"
(ויחי מזל) ויפול יוסף על פני אביו ויצעק צעקה גדולה ומרה ויבך הרבה ככה ויקרא אביו אביו ויקרעו אחיו ונשיהם ובניהם את שמלותיהם ושימו שקים במתניהם ויזרקו עפר על ראשיהם השמימה וימררו בבכי ויודע דבר מות יעקב לכל אנשי מצרים וימהרו ויבאו ליעקב לספור לו ולבכותו. ויהי אחרי כן ויצו יוסף את עבדיו הרופאים להנוט את יעקב אביו בכל מיני בשמים ויעשו הרופאים ככל אשר יצוה יוסף אדוניהם. ויעברו שבעים יום אחרי מות יעקב ויאמר יוסף בליבו עתה באה העת אשר אשאל מאת פרעה לתתי להלך ארצה כנען לקבור שם את אבי אפס כי אנכי לא אלך אליו הארמונה לדבר עמו פן תשמענה אוני ביום המר הבזה בקול שרים ושרות אשר בארמון המלך... על כן אין טוב לי בלתי אם אני את שאלתי אל האמנת אשר בבית פרעה ואמרה למלכה והגידה בשמי למלך וישלח יוסף ויקרא לאמנת ויאמר לה הואילי נא ואמרת למלכה ותגיד לפרעה לאמור תנה את יוסף לקבור את אביו בארץ כנען כאשר השביעהו לפני מותו וישמע פרעה וישלח אל יוסף לאמור לו לא אוכל לתת אותך ללכת ארצה כנען לקבור את אביך.

"וַיִּקְרְבוּ יְמֵי-יִשְׂרָאֵל, לְמוֹת, וַיִּקְרָא לְבָנָו יְיוֹסֵף" (ויחי מזכט)
ציורה אותם שלא יקברוהו במצרים, וכן כתוב שקברוהו במערת המכפלה, וכתוב בגמרה שיעקב לא מת אלא חי, ואיך כתוב בתורה שיעקב מת? אלא ידוע שאמרו חז"ל שכל מי שיש לו בן או תלמיד ממלא מקומו אינו נקרא מת, שנאמר מה זרעך בחיים אף אתה בחיים ופה אצל יעקב אבינו עליו השלום לא די שכל בניו צדיקים כל שכן יוסף שהתורה העידה שיוסף צדיק, ובכל זאת יעקב אבינו עליו השלום לא האמין באף אחד מהם, על זה אומר ויקרבו ימי ישראל למות. פה יש שאלה: מדוע יעקב אבינו לא האמין ביוסף ונאלץ להשביעו למרות שידע בברור שהוא צדיק, מאחר שיוסף סבל במצרים סבל נורא כדי לא ללכת את עצמו מטנפת של מצרים ונשאר חי ונקי, בכל זאת בשעת פטירתו של יעקב אבינו חשב שהוא הולך למות?

מרמז לנו שהאדם לא יאמין בבניו שיצילוהו מדינה של גיהנום עד שלא יראה בעיניו את מעשיו כמו שמיצינו ברשב"י שציורה שלא יתאבלו ישראל עליו אלא אדרבא במקום אבל יעשו שמחה "הלולא רבבי שמעון", ולמה זה? יעקב אבינו שהוא בחיר שבאבות פחד ורשב"י הקדוש לא פחד? התשובה היא פשוטה. יעקב אבינו עשה חשבון שחי מאה וארבעים ושבע שנים, מאה ושלושים שנה היו מלאי ייסורים, ונשארו רק שבע עשרה שנה שישב במנוחה, לא כן ביוסף שחי מאה ועשר שנים, סבל ייסורים רק שלש עשרה שנים, ותשעים ושבע שנים חי חיים טובים במנוחה וכבוד וכו', אבל אצל רשב"י הקדוש, כל החיים שסבל היה יחד עם בנו, וחיו חיי צער, והיו עוסקים בתורה כל ימיהם, ועל זה אמר רשב"י שהוא יכול לפטור את העולם. כל ימיו היו כפרת עוונות והגמרא אומרת: יעקב לא מת, מה רוצה לומר? שכל מי שיש לו בן או תלמיד ירא חטא ועוסק בתורה

16:23	כניסת השבת
17:26	צאת השבת
16:45	שקיעה
17:57	ר. תם
6:46	הנץ

הפטרה: "ויקראו ימי דוד"

וישלח יוסף אל פרעה ויאמר לו אתה השבעתני לבלתי גלות את סודך ואבי השביעני לקברו בארץ כנען... והיה אם לא תתנני להקים את השבועה אשר השביעני אבי כי קטן הדבר בעיניך וניקיתי אז גם מן השבועה אשר השבעתני אתה ביום ההוא.. ויהי כשמוע פרעה את הדברים האלה ויחרד חרדה גדולה עד מאד וישלח אל יוסף לאמור לו אל תהיה שבועה קלה בעיניך עלה וקבור את אביך, כאשר השביעך!!..

ויצו יוסף ויעשו לאביו מיטת זהב ויפארוה באבני שהם וברדת וייקח יוסף מכסה נחמד מעשה ארנ משובץ אבני שהם וברקת וכסם בו את יעקב אביו וישם כתרו בראשו ואת שרביטו שרביט הזהב נתן בידו וישכיבו את יעקב על המטה וישאו בני יעקב את המטה כאשר צום ויעברו לפניו גדודי מצרים לפניו את הדרך ויתר אנשי מצריים חגורי חרב ומלבישים שריונים הולכים אחרי המטה ואחריהם עם רב מאד מקוננים ובוכים את יעקב. וחמישים איש מעבדי יוסף הולכים לפני המטה ומפזרים בכל הדרך מור ואהלות וכל מיני בשמים ובני יעקב נושאי

המטה הולכים על הבושם בכל הדרך. ויהי בבואם עד גורן האטר אשר בעבר הירדן ויספרו ליעקב במקום ההוא מספר גדול מאד וישמעו כל מלכי כנען כי מת יעקב ויצו את עבדיהם לאמור שימו שמיכות שחורות על סוסינו ועל חמורינו וחבשו אותם ובאנו כולנו אל יעקב בן יצחק בן אברהם העברי לספור לו ולבכותו ויעשו העבדים כאשר צו וירכבו המלכים ועבדיהם ויבאו עד לפני גורן האטר וירדו מעל סוסייהם ומעל חמורייהם ויתידו את אזורי מתניהם ויוציאו את כלי מלחמתם אשר מתחת למדיהם וישמו אותם על האדמה כי אמרו איכה נגש אל יעקב איש השלום והרחמים וכלי מלחמה תועבת נפשו עלינו?? ויהי כנישתם אל המטה ויראו והנה עטרת זהב גדולה נתונה בראש יעקב וימהרו ויסירו את כתריהם מעל ראשיהם וישמו אותם מסביב למיטת יעקב ויהי מספר כל הכתרים המעטרים את המטה שלשים וששה. ואחר זקפו המלכים את קומתם ויביטו אל יעקב ביראת הכבוד ויאמרו איש אל רעהו אבל כבוד זה למצרים וירא ה' את החסד אשר עשו מלכי כנען ליעקב ויחשב את הדבר הזה להם צדקה.

סיפור בהמשכים "ויכוח ותוצאותיו" חלק ב.

מצור: ידידות קרובה התקיימה בין רבי יהודה ליוואי, הנודע בכינוי המהר"ל מפראג, ובין המלך רודולף השני, קיסר האימפריה הרומית, מלך בוהמיה והונגריה. המלך העריך את אישיותו של המהר"ל. לאחר שנפגש עמו והתרשם עמוקות, הודיעו כי שערי הארמון יהיו פתוחים לפניו בכל עת. **המשך:** עשרה ימים תמימים נמשך הוויכוח, ובסופו לא נותר לספק. ניצחנו של המהר"ל היה ברור לכול. החשמיים המושפלים הרימו בקושי את עיניהם להסתכל זה בפני זה, וביקשו לשוב אל ארצם בהקדם האפשרי. המלך לא הסתפק בזאת. הוא ציווה להביא לפניו את דפי הפרוטוקולים, וביקש מהצדדים לחתום ולאשר את הדברים. באין-ביררה חתמו החשמיים על הדפים, אחריהם חתם המהר"ל, ואחריו טבע עליהם המלך את חותמו המלכותי והניחם למשמרת. דבר הוויכוח ותוצאותיו הכו גלים בכל רחבי המדינה ואף מחוץ לה. הדבר הביא שמחה גדולה ליהודים, אשר סבלו רבות מהצקות הנוצרים על רקע דתם. היחיד שלא שמח היה המהר"ל עצמו. בראייתו הרחבה ראה את הסכנה העלולה להתרגש עם הניצחון וביזיון הגויים. הוא ידע כי הדבר עלול לבלות את אש שנאת היהודים עד כדי פגיעה בהם, ובראש ובראשונה בו עצמו. לאחר ששקל את הדברים החליט לצאת מן העיר. כך, קיווה, ירד העניין מעל סדר היום והרוחות ירגעו. את שבת הרבנות מסר ביד בנו, רבי בצלאל, שהיה למדן מופלג בזכות עצמו, אך גם המליץ לפניו להתייעץ עם רעייתו, הרבנית פערל, שנודעה כלמדנית מופלגת, בכל בעיה הלכתית סבוכה. ואכן, את שלוש השנים הבאות עשה המהר"ל במקומות אחרים. את אחת מהן, שנת השנ"ב, עשה בעיר פוזנה. תוצאות הוויכוח הגיעו, כמובן, גם אל האפיפיור, וליבו נחמץ לנוכח הביזיון בעקבות ההפסד הגדול במערכה החשובה. הוא המתין לשובם של החשמיים כדי לקבל דיווח מלא ולטכס יחדיו עצה. שלושת החשמיים שבו לרומא, אולם רק שניים מהם התייצבו לפני האפיפיור. החשמן השלישי, הגדול והחשוב שבהם, נפגע פגיעה אישית מכישלונו, נוסף על צערו מכישלון הנצרות בכלל. הוא בוש ונכלם להראות את פניו לפני האפיפיור, ומיד בבואו לרומא נכנס לאחד מחדרי הכנסייה והסתגר שם. קודם לכן ביקש שלא יטרידוהו ושלא ינסו להיכנס לחדרו, כי עסוק יהיה 'בעבודת הקודש'. עברו כמה ימים ועדיין החשמן סגור ומסוגר בחדרו. כמה מאנשי הכנסייה החליטו לדפוק על דלת חדרו ולברר מה מעשיו. לאחר שלא נענו פרצו את הדלת, ולנגד עיניהם נתגלתה האמת המרה: החשמן המכובד, שלא היה יכול לשאת את הכלימה שהמיט עליו הוויכוח, נמצא תלוי בחדרו...**סוף!**

פינת ההלכות "כמה דינים פריטיים הנוהגים בשבת"

לג. ספינה, אם היא בקרקע הים ואינה שטה כלל, מותר להיכנס לתוכה בשבת לטייל בה, אבל אם היא שטה בים, אסור להיכנס בתוכה בשבת. ואם היא קשורה כמנהג הספינות העומדות בנמל, אף על פי שהיא שטה על פני המים מותר להיכנס בה בשבת. (ילקוט יוסף שבת ה עמוד קב)

לד. ספינה היושבת בקרקע הים, ואינה שטה כלל, אסור להערים להיכנס לישן בתוכה, כשיודע שהגוי יוליכנה לעבר השני של הנהר בשבת, ואפילו בתוך התחום. ואפילו לתלמיד חכם, דאף על פי שיש לנו בזמן הזה דין תלמיד חכם, מכל מקום בדין זה יש להחמיר גם בתלמיד חכם.

לה. במקומות שאי אפשר ללכת להתפלל בצבור אלא על ידי שיצטרכו לעבור בספינה, כמו בעיר ונציה, והספינה עוברת בלאו הכי בלעדיו, יש מתירים לעבור בה בשבת לצורך תפלה בצבור וקריאת התורה, ויש חולקים. אך לכולי עולמא אסור להפליג בספינה בעצמו בשבת אף לצורך תפלה בצבור, שכל המחלוקת כשהספינה בלאו הכי מפליגה גם בלעדיו. (ילקוט שבת ה עמוד קד)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורחון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.
 המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
 יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat_asef@gmail.com
 כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"